

WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA
TAASISI YA ELIMU TANZANIA

MUHTASARI WA SOMO LA AUDIOLOJIA KWA MWALIMU
TARAJALI WA FANI YA UZIWI
ASTASHAHADA YA UALIMU ELIMU MAALUMU

© Taasisi ya Elimu Tanzania, 2019

Toleo la Kwanza 2019

ISBN: 978-9976-61-833-4

Taasisi ya Elimu Tanzania

S.L.P. 35094

Dar es Salaam

Tanzania

Simu: +255 222 773 005

Faksi: +255 222 774 420

Baruapepe: director.general@tie.go.tz

Tovuti: www.tie.go.tz

Muhtasari huu urejelewe kama: Taasisi ya Elimu Tanzania. (2019). Muhtasari wa Somo la Audiolojia kwa Mwalimu Tarajali wa Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu. Dar es Salaam: Taasisi ya Elimu Tanzania.

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kunakili, kurudufu, kuchapisha, kutafsiri wala kuutoa muhtasari huu kwa namna yoyote ile bila idhini ya maandishi kutoka Taasisi ya Elimu Tanzania.

Idhini

Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu ni ya miaka miwili na yamekusudiwa kumuandaa mwalimu tarajali kuwa mahiri na mwenye uwezo wa kufanya kazi kwa dhati na kwa weledi. Mwalimu huyo atafundisha katika shule za msingi zinazodahili wanafunzi wenye mahitaji maalumu. Mwalimu tarajali atatambuliwa kuwa ni mwalimu baada ya kuhitimu mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu na kufaulu mafunzo ya nadharia na mafunzo ya ualimu kwa vitendo.

Muhtasari huu umeidhinishwa kuwa ni wa somo la Audiolojia katika Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu.

Dkt. Lyabwene M. Mtahabwa

Kaimu Kamishna wa Elimu

Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

S.L.P. 10

Dodoma

Simu: +255 262 963 533

Baruapepe: info@moe.go.tz

Tovuti: www.moe.go.tz

YALIYOMO

Idhini	iii
1.0 Taarifa za Awali	1
1.1 Utangulizi	1
1.2 Muundo wa Muhtasari	1
1.3 Sababu za Kuandaa Muhtasari	2
1.4 Malengo ya Elimu Nchini Tanzania	2
1.5 Malengo ya Jumla ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	3
1.6 Madhumuni ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	3
1.7 Umahiri wa Jumla wa Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu	4
1.8 Malengo ya Somo la Audiolojia	5
1.9 Upimaji na Tathmini	5
1.10 Muda wa Mafunzo	6
1.11 Maudhui ya Muhtasari wa Somo	7
2.0 Maudhui ya Muhtasari	8
2.1 Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo.....	8
2.2 Maudhui ya Ufundishaji wa Somo	10

Majedwali

Jedwali namba 1: Upimaji Endelevu na Upimaji Tamati	6
Jedwali namba 2: Umahiri wa Somo la Audiolojia kwa Mwalimu Tarajali wa Fani ya Uziwi	8
Jedwali namba 3: Maudhui ya Ufundishaji wa Somo la Audiolojia kwa Mwalimu Tarajali wa Fani ya Uziwi	10
Orodha ya Machapisho	24

1.0 TAARIFA ZA AWALI

1.1 Utangulizi

Muhtasari huu wa somo la Audiolojia umeandaliwa kutokana na Mtaala wa Mafunzo ya Ualimu Elimu Maalumu wa mwaka 2019. Muhtasari huu unalenga kumjengea mwalimu tarajali maarifa, stadi na mwelekeo utakaomwezesha kukabiliana na mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji wa mwanafunzi kiziwi aliyedahiliwa katika elimu ya msingi.

Ili kumsaidia mkufunzi, yametolewa mapendekezo ya mbinu za kufundishia na kujifunzia, zana/vifaa vya kufundishia na kujifunzia pamoja na upimaji. Mkufunzi anahimizwa kutumia mbinu mbalimbali na zana zinazopatikana kwenye mazingira yanayohusika na upimaji ulioshauriwa kwenye muhtasari huu. Pamoja na mbinu zilizoainishwa kwenye muhtasari huu mkufunzi anaweza kutumia mbinu nyingine tofautitofauti kulingana na mazingira na mahitaji ya mwalimu tarajali na umahiri unaojengwa.

1.2 Muundo wa Muhtasari

Muhtasari huu umegawanyika katika sehemu kuu mbili. Sehemu ya kwanza ina taarifa za awali na sehemu ya pili ni maudhui ya muhtasari.

Sehemu ya kwanza inajumuisha utangulizi, muundo wa muhtasari, sababu za kuandaa muhtasari, malengo ya elimu nchini Tanzania, malengo ya jumla ya mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, madhumuni ya mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, umahiri wa jumla wa mafunzo ya astashahada ya ualimu elimu maalumu, malengo ya somo la Audiolojia, upimaji na tathmini na muda wa mafunzo. Sehemu ya pili inajumuisha maudhui ya muhtasari wa somo.

1.3 Sababu za Kuandaa Muhtasari

Dira ya elimu na mafunzo inasisitiza kuwapo kwa mwalimu aliye bora kitaaluma na kitaalamu na mwenye mbinu mbalimbali za kufundishia na kujifunzia somo la Audiolojia ili kukabiliana na changamoto za mahitaji na matarajio ya kielimu kulingana na mabadiliko ya sayansi na teknolojia.

Mwelekeo wa dira na mpango wa elimu kwa ujumla ni kumwandaa mwalimu mwenye ujuzi wa kumfundisha mwanafunzi kiziwi katika shule za msingi kwa kuzingatia misingi, kanuni na mielekeo inayopasa. Mwalimu tarajali wa somo la Audiolojia kwa ajili ya mwanafunzi kiziwi anahitaji kupata ujuzi wa kuweza kuyatumia vema mazingira yake.

1.4 Malengo ya Elimu Nchini Tanzania

Elimu inayotolewa ni ya kurithisha maarifa, stadi na mielekeo bora kutoka kwa vizazi vilivyopita hadi vizazi vya wakati huu na vijavyo. Hivyo, yafuatayo ndiyo malengo makuu ya elimu nchini:

- a) kuendeleza na kukuza maendeleo, kuboresha haiba ya wananchi wa Tanzania, rasilimali zao na matumizi bora ya rasilimali hizo katika kuleta maendeleo ya mtu binafsi na ya kitaifa;
- b) kukuza tabia ya kuthamini utamaduni, mila na desturi za watanzania;
- c) kukuza upatikanaji wa fursa za kusoma, kuandika na kuhesabu na matumizi sahihi ya maarifa na stadi za kijamii, kisayansi, kiufundi, kiteknolojia, kitaalamu na aina nyingine za maarifa na ujuzi, kwa ajili ya maendeleo na kuboresha hali ya mtu na jamii;
- d) kukuza na kuendeleza kujiamini, kudadisi, weledi na kuheshimu utu wa mtu na haki za binadamu na kuwa tayari kufanya kazi kwa kujiendeleza na kwa maendeleo ya Taifa;
- e) kuwezesha na kupanua mawanda ya kujipatia maarifa, kuboresha na kukuza stadi za kiakili, utendaji, uzalishaji na nyingine zinazotakiwa katika kukidhi mabadiliko ya mahitaji kiuchumi;
- f) kumwezesha kila raia kuelewa misingi ya katiba ya nchi pamoja na kuthamini haki za binadamu na uraia, wajibu na majukumu yanayoendana nayo;

- g) kukuza utashi wa kupenda na kuheshimu kazi za kujiajiri na kuajiriwa na kuboresha utendaji kazi katika sekta za uzalishaji na huduma;
- h) kujenga misingi ya maadili yanayokubalika kitaifa na ushirikiano wa kitaifa na kimataifa, amani na sheria kwa njia ya kujifunza;
- i) kuwezesha kuwapo kwa matumizi sahihi, usimamizi na utunzaji wa mazingira; na
- j) kujenga tabia na utamaduni wa kuwakubali watu wenye ulemavu na kuwashirikisha kwenye nyanja zote za maisha kwa maendeleo ya Taifa.

1.5 Malengo ya Jumla ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Mafunzo ya Ualimu Elimu Maalumu yana malengo yafuatayo:

- a) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika nadharia za saikolojia ya elimu, malezi, ushauri na huduma kwa watu wenye ulemavu;
- b) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kugundua na kubuni mbinu na njia za kufundishia na kujifunzia;
- c) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika uchambuzi wa mtaala na vifaa vya mtaala;
- d) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kumudu stadi kuu za masomo ya lugha, sanaa na maendeleo ya sayansi na teknolojia;
- e) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika kufanya upimaji na tathmini ya maendeleo katika elimu;
- f) kujenga umahiri kwa mwalimu tarajali katika stadi za uongozi na utawala katika elimu; na
- g) kujenga umahiri wa mwalimu tarajali katika kumfundisha mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu.

1.6 Madhumuni ya Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Mwishoni mwa mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu ya muda wa miaka miwili, mwalimu tarajali aweze:

- a) kutafsiri mtaala wa elimu ya msingi na mihtasari yake katika masomo darasani;

- b) kuandaa na kutumia njia shirikishi katika ufundishaji/ ujifunzaji kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi;
- c) kubuni, kuendeleza na kufaragua zana za ufundishaji na ujifunzaji katika elimu ya msingi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi;
- d) kufanya tafiti tatuzi za kielimu ili kuwabaini, kuwaendeleza na kuwasaidia wanafunzi wenye mahitaji maalumu katika shule za msingi;
- e) kurithisha desturi, maadili na tabia zinazokubalika kwa wanafunzi wa shule za msingi;
- f) kuchagua, kupanga, kusimamia na kuongoza vipindi darasani katika shule za msingi;
- g) kufundisha kwa ufanisi masuala mtambuka; na
- h) kutunga na kusahihisha majaribio na mitihani inayoendana na mtaala wa elimu ya msingi kwa kuzingatia mahitaji ya mwanafunzi katika nyanja zote tatu za kujifunza.

1.7 Umahiri wa Jumla wa Mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu

Umahiri mkuu wa mafunzo ya Astashahada ya Ualimu Elimu Maalumu umejikita katika kumwandaa mwalimu tarajali aweze:

- a) kumbaini mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu, kujenga misingi ya kukubalika kwa wenzake, kwa jamii na kumpatia afua stahiki;
- b) kutumia mazingira wezeshi ya ufundishaji na ujifunzaji kwa mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu;
- c) kutumia njia mbalimbali za mawasiliano na teknolojia saidizi kwa kuzingatia mahitaji maalumu ya mwanafunzi;
- d) kutumia mbinu mbalimbali katika kutambua vipaji walivyonyo wanafunzi wenye mahitaji maalumu na namna ya kuviendeleza;
- e) kufanya tafiti tatuzi za kielimu kwa wanafunzi ili kuwabaini na kuwasaidia wale wenye mahitaji maalumu katika shule za msingi;
- f) kutumia misingi na stadi za uongozi katika kuongoza taasisi mbalimbali za elimu;

- g) kutumia, kutunza na kukarabati vifaa saidizi vya wanafunzi wenye mahitaji maalumu;
- h) kutumia sanaa na michezo rekebifu katika kuibua na kuendeleza vipaji mbalimbali vya wanafunzi wenye mahitaji maalumu;
- i) kutumia misingi ya ufundishaji na ujifunzaji kufundishia masomo ya taaluma;
- j) kujenga umahiri wa masomo kwa mwalimu tarajali utakaomwezesha kuelewa masomo vema na hivyo kumfundisha mwanafunzi mwenye mahitaji maalumu; na
- k) kushirikiana na familia za wanafunzi wenye mahitaji maalumu katika kuwajengea wanafunzi hao kujiamini, tabia ya kujifunza na kukuza vipaji walivyonyo.

1.8 Malengo ya Somo la Audiolojia

Muhtasari huu wa Somo la Audiolojia una lengo la kumuandaa mwalimu tarajali wa elimu maalumu atakayeweza:

- a) kutumia taaluma ya sayansi ya usikivu kubaini mahitaji ya mwanafunzi;
- b) kutumia taaluma ya sayansi ya usikivu kubaini visababishi vya uziwi;
- c) kutumia taaluma ya sayansi ya usikivu kuchambua kasoro za sikio; na
- d) kutumia maarifa ya mbinu za upimaji kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi mwenye uziwi.

1.9 Upimaji na Tathmini

Muhtasari huu umependekeza mbinu mbalimbali za upimaji na tathmini kwa kuzingatia mahitaji ya mwalimu tarajali wakati wa mchakato wa ujifunzaji wa kozi ya ualimu. Upimaji tamati utafanywa na Baraza la Mitihani la Tanzania na utakuwa na alama 50. Upimaji endelevu utafanywa na mkufunzi wakati mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji unaendelea na utakuwa na alama 50. Upimaji huu unahusisha majaribio, kazimradi, kazi binafsi, mkoba wa kazi, kazi kwa vitendo na mtihani wa mwisho wa muhula. Uzito wa kila aina ya upimaji umeoneshwa katika jedwali lifuatalo:

Jedwali namba 1: Upimaji Endelevu na Upimaji Tamati

Vipengele	Njia za Upimaji	Mwaka				Idadi	Alama (%)
		Mwaka wa I		Mwaka wa II			
		Muhula wa I	Muhula wa II	Muhula wa I	Muhula wa II		
Taaluma	Majaribio	1	1	1	1	4	10
	Kazimradi	1	-	1	-	2	5
	Kazi binafsi	1	1	1	-	3	5
	Kazi kwa vitendo	1	1	1	-	3	5
	Mkoba wa kazi	1	-	1	-	2	5
	Mtihani wa mwisho wa muhula	1	1	1	-	3	20
Upimaji endelevu							50
Upimaji tamati: Mtihani wa Baraza la Mitihani la Tanzania					1	1	50
Jumla ya alama za upimaji endelevu na upimaji tamati							100

1.10 Muda wa Mafunzo

Muhtasari huu wa somo la Audiolojia kwa fani ya uziwi umekusudiwa kukamilishwa kwa kipindi cha miaka miwili. Mtazamo wa somo hili ni kumjengea mwalimu tarajali misingi muhimu ya maarifa ya somo la Audiolojia itakayomwezesha kumfundisha kikamilifu mwanafunzi kiziwi kumudu ujifunzaji katika elimu ya msingi.

1.11 Maudhui ya Muhtasari wa Somo

Maudhui ya muhtasari yamepangwa katika jedwali yakihusisha umahiri mkuu, umahiri mahususi, shughuli za kutendwa na mwalimu tarajali, vigezo vya upimaji, viwango vya utendaji na idadi ya vipindi

1.11.1 Umahiri

Ni uwezo wa kufikiri na kutenda kwa ufanisi

1.11.2 Umahiri Mkuu

Ni uwezo wa kutenda jambo kwa usahihi na ufanisi unaokusudiwa kufikiwa na mwalimu tarajali baada ya kujifunza kwa muda fulani. Hujengwa na umahiri mahususi kadhaa atakaoujenga mwalimu tarajali kwa kutenda shughuli mbalimbali

1.11.3 Umahiri Mahususi

Ni uwezo atakaojengewa mwalimu tarajali katika kutenda shughuli mbalimbali kwa muda maalumu

1.11.4 Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali

Ni vitendo ambavyo mwalimu tarajali anapaswa kuvifanya ili kufikia umahiri mahususi uliokusudiwa

1.11.5 Vigezo vya Upimaji

Ni viwango vya ufanisi wa utendaji wa mwalimu tarajali ili kufikia umahiri mahususi

1.11.6 Viwango vya Utendaji

Ni kiasi cha ufikiwaji wa vigezo vya kila shughuli anayotenda mwalimu tarajali

1.11.7 Idadi ya Vipindi

Idadi ya vipindi ni makadirio ya muda utakaotumika katika kufundisha na kujifunza kwa kuzingatia uzito wa umahiri mahususi na shughuli za kutendwa na mwalimu tarajali. Makadirio haya ya muda, yamewekwa kwa mfumo wa vipindi ambapo kila kipindi ni dakika 60. Somo hili litafundishwa kwa vipindi vinne (4) kwa wiki. Hata hivyo, mapendekezo haya ya idadi ya vipindi yanaweza kubadilika kulingana na mazingira ya ufundishaji na ujifunzaji.

2.0 MAUDHUI YA MUHTASARI

2.1 Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi wa Somo

Jedwali namba 2: Umahiri wa Somo la Audiolojia kwa Mwalimu Tarajali wa Fani ya Uziwi

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
1.0 Kutumia sayansi ya usikivu kubaini mahitaji ya mwanafunzi kiziwi	1.1 Kuchambua mfumo wa sikio na kazi zake 1.2 Kutumia stadi za audiolojia katika kuchambua mfumokazi wa usikivu katika kubaini changamoto za usikivu kwa mwanafunzi kiziwi
2.0 Kutumia sayansi ya usikivu, kubaini visababishi vya uziwi	2.1 Kutumia taaluma ya usikivu katika kujenga dhana ya kiziwi 2.2 Kujenga uwezo wa kuchambua magonjwa yanayosababisha uziwi 2.3 Kujenga uwezo wa kuchambua visababishi vingine vya uziwi

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi
3.0 Kutumia sayansi ya usikivu kuchambua kasoro za sikio	3.1 Kutumia sayansi ya sikio, kubaini kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwenda au kutoka kwenye ubongo 3.2 Kutumia sayansi ya sikio, kurekebisha kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti
4.0 Kutumia mbinu za upimaji kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi	4.1 Kutumia maarifa ya upimaji kumbaini mwanafunzi kiziwi 4.2 Kutumia vifaa vya upimaji kuchunguza changamoto za usikivu kwa mwanafunzi kiziwi 4.3 Kutumia mbinu za upimaji kutoa afua stahiki za kielimu kwa mwanafunzi kiziwi

2.2 Maudhui ya Ufundishaji wa Somo

Jedwali la 3: Maudhui ya Ufundishaji wa Somo la Audiolojia kwa Mwalimu Tarajali wa Fani ya Uziwi

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
1.0 Kutumia sayansi ya usikivu kubaini mahitaji ya mwanafunzi kiziwi	1.1 Kuchambua mfumo wa sikio na kazi zake	a) Kubaini sehemu za sikio	Sehemu tatu za sikio zimebainishwa.	Anabainisha sehemu ya nje ya sikio.	Anabainisha sehemu ya nje na kati ya sikio.	Anabainisha sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio.	Anabainisha sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio katika kifani.	17
		b) Kufafanua sehemu za sikio (<i>la nje, kati na ndani, kuchora na kuonesha</i>)	Sehemu tatu za sikio zimefafanuliwa.	Anafafanua sehemu ya nje ya sikio kwa kuchora na kuonesha sehemu zake.	Anafafanua sehemu ya nje na kati ya sikio kwa kuchora na kuonesha sehemu zake.	Anafafanua sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio kwa kuchora na kuonesha sehemu zake.	Anafafanua sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio kwa kuchora na kuonesha sehemu zake na kuhusianisha na uhalisia.	
		c) Kuelezea kazi za sehemu za sikio	Kazi za sehemu tatu za sikio zimeelezwa.	Anaeleza kazi za sehemu ya nje ya sikio.	Anaeleza kazi ya sehemu ya nje na kati ya sikio.	Anaeleza kazi za sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio kwa michoro.	Anaeleza kazi za sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio kwa michoro na katika kifani.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	1.2 Kutumia stadi za kiaudiolojia katika kuchambua mfumokazi wa usikivu katika kubaini changamoto za usikivu kwa mwanafunzi kiziwi	a) Kufafanua dhana ya audiolojia	Dhana ya audiolojia imefafanuliwa kwa kueleza maana na umuhimu wake.	Anafafanua maana ya audiolojia.	Anafafanua maana ya audiolojia na umuhimu wake.	Anafafanua maana ya audiolojia, umuhimu na matawi yake.	Anafafanua maana ya audiolojia, umuhimu na matawi yake na kutoa mifano.	24
b) Kufafanua dhana ya usikivu (<i>maana, aina, umuhimu</i>)		Dhana ya usikivu imefafanuliwa kwa kueleza maana, viwango na umuhimu.	Anafafanua maana ya usikivu.	Anafafanua maana na viwango vya usikivu.	Anafafanua maana, viwango na umuhimu wa usikivu.	Anafafanua maana, viwango na umuhimu wa usikivu kwa binadamu.		
c) Kuelezea mchakato wa njia za sauti kutoka katika chanzo hadi ndani ya sikio		Mchakato wa njia za sauti kutoka katika chanzo hadi ndani ya sikio unaelezwa.	Anaelezea mchakato wa sauti kuanzia kwenye chanzo mpaka sehemu ya nje ya sikio.	Anaelezea mchakato wa sauti kuanzia kwenye chanzo, sehemu ya nje na kati ya sikio.	Anaelezea mchakato wa sauti kuanzia kwenye chanzo, sehemu ya nje, kati na ndani ya sikio.	Anaelezea mchakato wa sauti kuanzia kwenye chanzo, sehemu ya nje, kati na ndani na jinsi sauti inavyotafsiriwa kwenye ubongo.		

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kueleza mfumo kazi wa sikio	Mfumo kazi wa sikio umelezwa.	Anaeleza mfumo kazi wa sikio kuanzia kwenye chanzo na sehemu ya nje ya sikio.	Anaeleza mfumo kazi wa sikio kuanzia kwenye chanzo, sehemu ya nje mpaka sehemu ya kati ya sikio.	Anaeleza mfumo kazi wa sikio kuanzia kwenye chanzo, sehemu ya nje, sehemu ya kati mpaka sehemu ya ndani ya sikio.	Anaeleza mfumo kazi wa sikio kuanzia kwenye chanzo mpaka sehemu ya ndani kwa kutumia mchoro/zana za kubumba/picha halisi/kifani.	
2.0 Kutumia sayansi ya sikio kubaini visababishi vya uziwi	2.1 Kutumia taaluma ya usikivu katika kujenga dhana ya uziwi	a) Kufafanua dhana ya uziwi (<i>maana, makundi</i>)	Maana na makundi manne ya viwango vya uziwi imefafanuliwa.	Anafafanua maana na kundi moja la uziwi.	Anafafanua maana na makundi mawili ya uziwi.	Anafafanua maana na makundi matatu ya uziwi.	Anafafanua maana, makundi manne ya uziwi na kutofautisha makundi hayo.	17
		b) Kuchambua viashiria vya uziwi	Viashiria vya uziwi vimechambuliwa.	Anachambua viashiria vya uziwi kwa kutaja kundi moja.	Anachambua viashiria vya uziwi kwa kutaja makundi mawili.	Anachambua viashiria vya uziwi kwa kutaja makundi matatu.	Anachambua viashiria vya uziwi kwa kuzingatia makundi yote manne.	
		c) Kueleza athari za uziwi (<i>kielimu, kijamii, kisaikolojia, kiuchumi</i>)	Athari za uziwi (<i>kielimu, kijamii, kisaikolojia, kiuchumi</i>) zimeelezwa.	Anaeleza athari za uziwi (<i>kielimu na kijamii</i>).	Anaeleza athari za uziwi (<i>kielimu, kijamii na kisaikolojia</i>).	Anaeleza athari za uziwi (<i>kielimu, kijamii na kisaikolojia na kiuchumi</i>).	Anaeleza athari za uziwi (<i>kielimu, kijamii, kisaikolojia na kiuchumi</i>) kwa kutoa mifano.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	2.2 Kujenga uwezo wa kuchambua magonjwa yanayo sababisha uziwi	a) Kufafanua magonjwa yanayosababisha uziwi	Magonjwa yanayosababisha uziwi yamefafanuliwa.	Anataja magonjwa yanayosababisha uziwi.	Anataja na kufafanua magonjwa yanayosababisha uziwi.	Anataja na kufafanua magonjwa na namna yanavyosababisha uziwi.	Anataja na kufafanua magonjwa yanayosababisha uziwi kwa kutoa mifano inayoakisi mazingira halisi.	19
		b) Kueleza athari na tahadhari za kuchukua dhidi ya magonjwa yanayosababisha uziwi	Athari na tahadhari za kuchukua dhidi ya magonjwa yanayosababisha uziwi zimeelezewa.	Anaeleza angalau athari za aina mbili za magonjwa yanayosababisha uziwi.	Anaeleza athari tatu za magonjwa yanayosababisha uziwi.	Anaeleza athari tatu na tahadhari za kuchukua dhidi ya magonjwa yanayosababisha uziwi.	Anaeleza athari zaidi ya tano na tahadhari za kuchukua dhidi ya magonjwa yanayosababisha uziwi.	
		c) Kuchora sikio na kuonesha sehemu zinazoweza kuathiriwa na magonjwa	Sikio limechorwa na kuonesha sehemu zinazoweza kuathiriwa na magonjwa.	Anachora sikio na kuonesha sehemu ya kwanza inavyoweza kuathiriwa na magonjwa.	Anachora sikio na kuonesha sehemu ya kwanza na ya pili zinavyoweza kuaathiriwa na magonjwa.	Anachora sikio na kuonesha sehemu ya kwanza, pili na ya tatu zinavyoweza kuaathiriwa na magonjwa.	Anachora sikio na kuonesha sehemu zote tatu na vipengele zinavyoweza kuaathiriwa na magonjwa.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kutengeneza vifani vya sikio	Vifani vya sikio vimetengenezwa.	Anatengeneza kifani cha sikio na kuonesha sehemu moja ya athari ya magonjwa.	Anatengeneza kifani cha sikio na kuonesha sehemu mbili za athari za magonjwa.	Anatengeneza kifani cha sikio na kuonesha sehemu tatu za athari za magonjwa.	Anachora sikio kuonesha angalau sehemu zote zinazoathiriwa na magonjwa na kutoa maelezo.	
	2.3 Kujenga uwezo wa kuchambua visababishi vingine vya uziwi	a) Kueleza visababishi vingine vya uziwi	Visababishi vitatu vya uziwi vimeelezwa.	Anaeleza kisababishi kimoja cha uziwi.	Anaeleza visababishi viwili vya uziwi.	Anaeleza visababishi vitatu vya uziwi.	Anaeleza visababishi vitatu vya uziwi kwa mifano.	17
b) Kubaini makundi ya visababishi vingine vya uziwi (vya kuzaliwa na vya kimazingira)		Makundi ya visababishi vya uziwi yamebainishwa.	Anabainisha kundi moja la visababishi vya uziwi.	Anabainisha makundi mawili ya visababishi vya uziwi.	Anabainisha makundi matatu ya visababishi vya uziwi.	Anabainisha makundi yote ya visababishi vya uziwi na kutoa mifano kwa kuzingatia mazingira halisi.		
c) Kueleza tahadhari za kuchukua dhidi ya visababishi vingine vya uziwi		Tahadhari za kuchukua dhidi ya visababishi vya uziwi zimeelezwa.	Anaeleza tahadhari moja ya kuchukua dhidi ya visababishi vya uziwi.	Anaeleza tahadhari mbili za kuchukua dhidi ya visababishi vya uziwi.	Anaeleza tahadhari tatu za kuchukua dhidi ya visababishi vya uziwi.	Anaeleza tahadhari zaidi ya tano za kuchukua dhidi ya visababishi vya uziwi na kutoa mifano halisi.		

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
3.0 Kutumia sayansi ya usikivu kuchambua kasoro za sikio	3.1 Kutumia sayansi ya usikivu kubaini kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwenda au kutoka katika ubongo	a) Kufafanua dhana ya kasoro za sikio	Dhana ya kasoro za sikio imefafanuliwa.	Anataja kasoro za sikio.	Anataja na kufafanua kasoro za sikio.	Anataja na kufafanua kasoro za sikio na kutoa mifano.	Anataja na kufafanua kasoro za sikio akitoa mifano na kueleza athari zake.	17
		b) Kufafanua kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu	Kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu zimefafanuliwa.	Anafafanua kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu na anatoa sababu moja.	Anafafanua kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu na anatoa sababu mbili.	Anafafanua kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu na anatoa sababu tatu.	Anafafanua athari za kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika mfumo wa usikivu na anatoa sababu tano na mifano.	
		c) Kuchambua sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo	Sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo zimechambuliwa.	Anachambua sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo kwa kuzitaja.	Anachambua sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo kwa kuzitaja na mahali zinapoathiri sikio.	Anachambua sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo kwa kuzitaja, mahali zinapoathiri sikio na athari zinazotokea.	Anachambua sababu na kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti katika ubongo kwa kuzitaja, mahali zinapoathiri sikio, athari zinazotokea na kuhusianisha na mahitaji ya mwanafunzi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
	3.2 Kutumia sayansi ya usikivu kurekebisha kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti	a) Kufafanua dhana ya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwa mwanafunzi kiziwi	Dhana ya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti.	Anafafanua maana na umuhimu wa urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti.	Anafafanua maana na umuhimu wa urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwa mchoro.	Anafafanua maana na umuhimu wa urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwa mchoro na kwa kutumia kifani cha ubongo.	24
		b) Kubainisha mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwa mwanafunzi kiziwi	Mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti zimebainishwa.	Anabaini mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti.	Anabaini mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na jinsi ya kutumia mbinu hizo.	Anabaini mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na jinsi ya kutumia mbinu hizo kwa mifano.	Anabaini mbinu za urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na jinsi ya kutumia mbinu hizo kwa mifano na kwa kuzingatia aina ya kasoro.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kueleza matumizi ya vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti kwa mwanafunzi kiziwi	Matumizi ya vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti yameelezwa.	Anaeleza matumizi ya vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti.	Anaeleza vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na namna kutumia vifaa hivyo.	Anaeleza vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na namna kuvitumia vifaa hivyo kwa mifano.	Anaeleza vifaa vya urekebishaji wa kasoro zinazoathiri mchakato wa taarifa za sauti na namna ya kutumia vifaa hivyo kwa mifano kwa kuzingatia tatizo linalotakiwa kutatuliwa.	
		d) Kubainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi	Mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi zimebainishwa.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi na kuzielezea.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi na kuzielezea kwa mifano.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi, anazielezea kwa mifano na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		e) Kueleza hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi	Hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi zimeelezwa.	Anabainisha hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi.	Anabainisha hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi kwa kuwagawa kwenye makundi.	Anabainisha hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi kwa kuwagawa kwenye makundi kwa kuyachambua.	Anabainisha hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi kwa kuwagawa kwenye makundi kwa kuwachambua na kutoa afua stahiki.	
4.0 Kutumia mbinu za upimaji kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi	4.1 Kutumia maarifa ya upimaji kumbaini mwanafunzi kiziwi	a) Kueleza dhana ya ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi	Dhana ya ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi imeelezwa.	Anaeleza maana ya ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi.	Anaeleza maana na umuhimu wa ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi.	Anaeleza maana na umuhimu wa ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi kwa mifano.	Anaeleza maana na umuhimu wa ubainishaji wa mwanafunzi kiziwi kwa mifano na kuhusianisha na mazingira.	17
		b) Kubainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi	Mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi zimebainishwa.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi na kuzielezea.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi na kuzielezea kwa mifano.	Anabainisha mbinu za kumbaini mwanafunzi kiziwi, anazielezea kwa mifano na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kueleza hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi	Hatua za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi zimeelezwa.	Anabainisha hatua mbili za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi.	Anabainisha hatua tatu za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi.	Anabainisha hatua nne za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi.	Anabainisha hatua tano za kuwatambua wanafunzi waliobainika kuwa na hali ya uziwi kwa kutoa mifano.	
	4.2 Kutumia vifaa vya upimaji kuchunguza changamoto za usikivu kwa mwanafunzi kiziwi	a) Kubaini vifaa vya uchunguzi wa usikivu	Vifaa vya uchunguzi wa usikivu vimebainishwa.	Anabainisha vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa kuvionesha.	Anabainisha vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa kuvitaja.	Anabainisha vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa kuvionesha, kuvitaja na kuvichora.	Anabainisha vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa kuvionesha, kuvitaja, kuvichora na kueleza matumizi yake.	17
		b) Kuelezea vifaa vya uchunguzi wa usikivu	Vifaa vya uchunguzi vimefafanuliwa.	Anafafanua vifaa vya uchunguzi wa usikivu.	Anafafanua vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa makundi.	Anafafanua vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa makundi na kuvitofautisha.	Anafafanua vifaa vya uchunguzi wa usikivu kwa makundi, kuvitofautisha na kueleza matumizi yake.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha changamoto za usikivu	Changamoto za usikivu zimebainishwa.	Anabainisha changamoto za usikivu.	Anabainisha changamoto za usikivu kwa makundi.	Anabainisha changamoto za usikivu kwa makundi na kueleza athari zake.	Anabainisha changamoto za usikivu kwa makundi, kueleza athari zake na kuzitofautisha.	
	4.3 Kutumia mbinu za upimaji kutoa afua stahiki za kielimu kwa mwanafunzi kiziwi	a) Kufafanua dhana ya afua stahiki za kielimu	Dhana ya afua stahiki imefafanuliwa.	Anafafanua maana ya afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi.	Anafafanua maana na aina za afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi.	Anafafanua maana, aina na umuhimu wa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi kulingana na muktadha wa ujifunzaji na kutoa mifano.	17
		b) Kubainisha njia za kutoa afua stahiki za kielimu kulingana na mahitaji ya mwanafunzi kiziwi	Njia za kutoa afua stahiki za kielimu kulingana na mahitaji ya mwanafunzi zimebainishwa.	Anabainisha njia za kutoa afua stahiki za kielimu.	Anabainisha na kufafanua njia za kutoa afua stahiki za kielimu.	Anabainisha na kufafanua njia za kutoa afua stahiki za kielimu kulingana na mahitaji ya mwanafunzi.	Anabainisha na kufafanua njia za kutoa afua stahiki za kielimu kulingana na mahitaji ya mwanafunzi na kuhusianisha na mazingira.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		c) Kubainisha njia za kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki	Njia za kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki zimebainishwa.	Anabainisha njia moja ya kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki.	Anabainisha njia mbili za kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki na kutoa mifano.	Anabainisha njia tatu za kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki, kutoa mifano na kuhusianisha na uhitaji.	Anabainisha njia tano za kutatua changamoto za utoaji wa afua stahiki, kutoa mifano, kuhusianisha na uhitaji na kupima matokeo ya afua hizo.	
	4.4 Kutoa afua stahiki kwa wanafunzi waliobainika kuwa na uziwi na jinsi ya kutoa rufaa, kupendekeza huduma kulingana na mahitaji	a) Kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi	Afua stahiki tano kwa mwanafunzi kiziwi zimetolewa.	Anaeleza namna moja ya kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi.	Anaeleza namna mbili za kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi kwa kutoa mifano.	Anaeleza namna tatu za kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi kwa kutoa mifano.	Anaeleza namna tano za kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi kwa kutoa mifano akihusianisha na mazingira halisi.	22

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		b) Kufafanua njia/mbinu za kushirikisha wadau katika kutoa afua stahiki	Njia/mbinu mbalimbali za kushirikisha wadau katika kutoa afua stahiki zimefafanuliwa.	Anafafanua njia/mbinu za kushirikisha aina moja ya mdau katika kutoa afua stahiki.	Anafafanua njia/mbinu za kushirikisha aina mbili za wadau katika kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi na kutoa mifano.	Anafafanua njia/mbinu za kushirikisha aina tatu za wadau katika kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi na kutoa mifano.	Anafafanua njia/mbinu za kushirikisha aina tano za wadau katika kutoa afua stahiki kwa mwanafunzi kiziwi na kutoa mifano kulingana na mazingira ya mwanafunzi.	
		c) Kuandaa rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika	Rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika zimeandaliwa.	Anaandaa rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika kwa kushirikisha uongozi wa shule.	Anaandaa rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika kwa kushirikisha uongozi wa shule na wazazi/walezi.	Anaandaa rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika kwa kujaza fomu za vifaa.	Anaandaa rufaa kulingana na changamoto za usikivu kwa wanafunzi waliobainika kwa kumpeleka kwa uchunguzi zaidi.	

Umahiri Mkuu	Umahiri Mahususi	Shughuli za Kutendwa na Mwalimu Tarajali	Vigezo vya Upimaji	Upimaji wa Viwango vya Utendaji				Idadi ya Vipindi
				Utendaji Chini ya Wastani	Utendaji wa Wastani	Utendaji Mzuri	Utendaji Mzuri Sana	
		d) Kushauri hatua za afua stahiki zinazostahili kuchukuliwa kwa wanafunzi, wazazi/walezi wa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu	Ushauri kuhusu hatua za afua stahiki zinazotakiwa kutolewa kwa wanafunzi, wazazi/walezi wa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu umetolewa.	Anatoa ushauri kwa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu.	Anatoa ushauri kwa wanafunzi, wazazi/walezi wa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu.	Anatoa ushauri kwa wanafunzi, wazazi/walezi wa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu kwa mifano halisi.	Anatoa ushauri kwa wanafunzi, wazazi na walezi wa wanafunzi waliobainika kuwa na changamoto za usikivu kwa mifano na kuzihusianisha na mazingira.	

Orodha ya Machapisho

- Balatyne, J., & Martin, J.A. M. (1984). *Deafness*. London, United Kingdoms: Churchill Livingstone.
- Inclusive Development Promoters & Consultants. (2016). *Kamusi elekezi ya ulemavu, Kiingereza-Kiswahili*. Dar es Salaam, Tanzania: Nesmap Printing Technology.
- Martin, F. N., & John, G. C. (2006). *Hearing care for children*. Boston, United States: Allyn & Bacon.
- Martin, F. N., & John, G. C. (2006). *Introduction to Audiology: A Review Manual. Revised Printing (5th ed.)*. Boston, United States: Allyn & Bacon.
- Masters, G. M., Stecker, A. N., & Katz, J. (1998). *Central auditory processing disorders: Mostly management*. Boston, United States: Allyn & Bacon.
- Musiek, F. E., & William, F. R. (1999). *Contemporary perspectives in hearing assessment*. Boston, United States: Allyn & Bacon.
- Tanzania Institute of Education. (2012). *Syllabus for certificate in special needs education*. Dar es Salaam, Tanzania: Ministry of Education, Vocational and Training.
- Northern, J. L. (1996). *Hearing Disorders*. Boston, United States: Allyn & Bacon.